

കളിമൺ വനനം : നെൽവയലുകളിൽ മരണ മണി

കെ. പ്രസാദ്

കാർഷിക കേരളം കടന്നു പോകുന്നത് ദുരന്തപൂർണ്ണമായ അവസ്ഥയിലൂടെയാണ്. നെല്ലു ത്പാദനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മാത്രമായി അത് ഒരുങ്ങുന്നുമില്ല. ഭക്ഷ്യസുരക്ഷയുടെ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി നെൽകൃഷിയെ പ്രത്യേക പരിഗണനാപട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോൾ സമച്ചിത്തത നഷ്ടപ്പെടുന്ന ഒരു തലത്തിലാണ് വയലുകളെയും, നെൽകൃഷിയെയും കേരളത്തേയും സന്ദേശിക്കുന്നവരുടെ നിൽപ്പ്.

കേരകൃഷി കഴിഞ്ഞാൽ ഒരു കാലത്ത് കേരളത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട കൃഷി നെല്ലായിരുന്നു.

1970ൽ 9 ലക്ഷം ഹെക്ടറിൽ നിന്ന് 14 ലക്ഷം ടൺ നെല്ല് ഉല്പാദിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്ന് കണക്കുകൾ പറയുന്നു. ഇന്ന് 2.87 ലക്ഷം ഹെക്ടറും 5.7 ലക്ഷം ടണ്ണുമായി കുറഞ്ഞു.

ഇത് എങ്ങിനെ സംഭവിച്ചു. നെൽകൃഷി നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ എന്തൊക്കെ? അപകടകരമായ ഈ അവസ്ഥയ്ക്കു പിന്നിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണ്. ചർച്ച എവിടെ നിന്ന് എങ്ങിനെ ആരംഭിക്കണം? നെൽകൃഷി കുറയുന്നതും, നെൽവയലുകൾ അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നതും ബാധിക്കുന്നത് ഭക്ഷ്യസുരക്ഷയേയും കുടിവെള്ള ലഭ്യതയേയുമാണ്.

നെൽപ്പാടങ്ങളും നെൽകൃഷിയും അടിസ്ഥാനപരമായി ഇന്ത്യയും കേരളവും തുടർന്നുപോരുന്ന സാമ്പത്തിക നയപരിപാടികളുടെ ഊരാകുടുകിലാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യ ലബ്ധിയുടെയും

അതിനു ശേഷവുമുള്ള ഒരു ചരിത്രപശ്ചാത്തലവും ഉദാരീകരണ ആഗോളീകരണ നയങ്ങളും ചേർന്ന് ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടേണ്ട ഒരു വിഷയമാണ് കാർഷികമേഖലയുടേത്.

കർഷക കുടുംബങ്ങളുടെ കടബാധ്യതയും, കാർഷികോല്പന്നങ്ങൾക്ക് താങ്ങുവിലയില്ലാത്തതും സംഭരണത്തിലെ വിഷയങ്ങളും ചെറുകിട കർഷകർക്കുള്ള വായ്പ പദ്ധതികളും, മറ്റ് പ്രോത്സാഹന പദ്ധതികളും നിർമ്മലാക്കിയതും ഒക്കെ കൂടി കലർന്ന്, കൃഷി ലാഭകരമല്ലാത്ത വിഷയം. സാമ്പത്തിക കാർഷിക നയപരിപാടികളുമായി കണ്ണി ചേർത്ത് വായിക്കേണ്ടതാണെങ്കിൽ കൂടിയും കളിമൺ എടുക്കുന്നതും കൃഷി ഭൂമി ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതുമായ വിഷയം ഗൗരവമായി കാണേണ്ടതും എതിർക്കപ്പെടേണ്ടതുമാണ്. നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചതും ഇതും പരസ്പര ബന്ധിതമായ കാര്യങ്ങളാണ്. ഇതിൽ

ആദ്യത്തെ വിഷയം ഏറെ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നതാണല്ലോ. രണ്ടാമത്തേതും ചർച്ചയാക്കപ്പെടേണ്ടതും ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടതുമാണ്.

അനിയന്ത്രിതവും അശാസ്ത്രിയവുമായ കളിമൺ വനനം

കളിമൺശേഖമുള്ള പാടങ്ങളെല്ലാം ഇന്ന് കളിമൺലോബിയുടെ കണ്ണുകളിലാണ്. യാതൊരു വിധ പഠനപ്രവർത്തികളും നടത്താതെ കളിമൺ വ്യവസായത്തിന്റെ മറവിലാണ്. മണ്ണ് ലോബി നെൽപ്പാടങ്ങൾ അഗാധഗർത്തങ്ങളാക്കി മാറ്റി മണ്ണ് എടുക്കുന്നത്. ഇത് കൃഷിയുടേയും നെൽവയലുകളുടേയും മരണത്തിലേക്കുള്ള കുഴിയെടു

പ്പുകൂടിയാണ്. ഒട്ടേറെ പാരിസ്ഥിതിക പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഒരു പ്രവർത്തി കൂടിയാണിത്. എല്ലാ വിധ നിയമങ്ങളെയും നിബന്ധനകളെയും കുഴിച്ചുമുടിയാണ് മണ്ണ് എടുക്കുന്നത്. മൂന്ന് പൂ കൃഷി ചെയ്യുന്ന പാടശേഖരങ്ങളിലേക്കും ഈ വനനപ്രവർത്തനങ്ങൾ വ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒപ്പം വനനാനുമതി നിബന്ധനകളിൽ ഒട്ടേറെ ഇളവുകളും നേടിയെടുക്കാൻ ഇവർക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പ്രാഥമികമായ ഒരു സർവ്വേ പ്രഹസനം മാത്രം നടത്തി മൈനിംഗ് ആന്റ് ജിയോളജി വിഭാഗത്തിലെ ജിയോടെക്നിക്കൽ ആന്റ് എൻവയറോൺമെന്റ് വിംഗ് ആണ് ഇത് നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് പുറകിലെന്നാണ് അറിയുന്നത്.

കളിമണ്ണ് എടുക്കുന്നതിന് ചീശേഖരലര ആണെന്ന് പ്രചരിപ്പിച്ചാണ് മണ്ണെടുക്കാനുള്ള എൻ. ഒ. സി. സമ്പാദിക്കുന്നത്. നോട്ടീഫിക്കേഷൻ നിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിക്കുകയോ

എൻവയറോൺമെന്റ് മാനേജ്മെന്റ് പ്ലാൻ പോലും തയ്യാറാക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നാണ് ഈ വിഷയം പഠിച്ചിട്ടുള്ളവർ പറയുന്നത്.

തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും കൃഷി ഭവനുകളും നോക്കുകുത്തികൾ

'അധികാരം ഗ്രാമസഭക്ക്' 'അധികാരം താഴെ തട്ടിലേക്ക്' 'ബെതാം പദ്ധതി ജനകീയ പദ്ധതി' എന്തെല്ലാം മുദ്രവാക്യങ്ങളായിരുന്നു ഒരു കാലത്ത്. ഇന്ന് ഈ മുദ്രവാക്യങ്ങളെഴുതിയവർക്കുപോലും അത് ഏറ്റുപറയാൻ നാണക്കേടായി മാറി. പണ്ടൊക്കെ പാടത്ത് നിന്ന് മണ്ണെടുക്കണമെങ്കിൽ അതാത് പാടശേഖരമോ കരപ്രദേശമോ ഉൾപ്പെട്ട കൃഷി ഓഫീസറുടെ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് കൂടി വേണം എന്നുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്പോൾ ഇതൊന്നുമില്ല. കൃഷി ഭവനോ ബ്ലോക്ക് - ഗ്രാമപഞ്ചായത്തോ അറിയാറുപോലുമില്ല. മണ്ണെടുത്ത് കുഴികളാക്കുന്നതും മറ്റും നോക്കി നിൽക്കുക മാത്രമാണ് ഈ വകുപ്പുകളുടെ വിധി. മുകളിൽ നിന്ന് എല്ലാ അനുഗ്രഹങ്ങളും നേടിയാണ് യന്ത്ര അകമ്പടിയോടെ മണ്ണ് ലോബി കുഴിക്കൽ തുടങ്ങുന്നത്. മണ്ണ് എടുക്കാൻ അനുമതി കൊടുക്കുന്ന സമിതിയിൽ കൃഷി വിദഗ്ധരും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളും ഉണ്ടാകണമെന്ന ആവശ്യത്തിൽ തീരുമാനമുണ്ടാകുകയും, പിന്നീട് അത് അട്ടിമറിക്കപ്പെടുകയുമായിരുന്നു. ഇതാണോ വികേന്ദ്രീകൃതാസൂത്രണം? സുതാര്യത?

എൻ. ഒ. സി. എന്ന തട്ടിപ്പ്

പാടങ്ങളിൽ നിന്ന് അതും തരിശിട്ട പാടങ്ങളിൽ നിന്ന് മണ്ണെടുക്കാൻ ജിയോളജി വകുപ്പ് നൽകുന്ന എൻ. ഒ. സി. നിബന്ധനകളിൽ കൃഷിക്ക് ഉപയുക്തമാക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള മണ്ണെടുപ്പ് എന്നാണ് നിർദ്ദേശിക്കുന്നത്. മണ്ണെടുത്ത് കഴിഞ്ഞാൽ കൃഷിക്ക് പുനരുപയുക്തമാക്കുന്ന രീതിയിൽ വേണ്ട നിബന്ധനകൾ ജിയോളജിസ്റ്റ് നിർദ്ദേശിക്കണമെന്നും എൻ. ഒ. സി. യിലുണ്ട്. (24-02-2007 ലെ എൻ. ഒ. സി.നിബന്ധനകൾ) മത്സ്യകൃഷി ഒഴികെയുള്ള കൃഷിക്ക് ഉപയോഗിക്കാവുന്നവിയം എന്ന് പ്രത്യേകം പറയുന്നുമുണ്ട്. ഇതിന്റെ മറവിലാണ് ഖനനം. മത്സ്യകൃഷി ഒഴികെയുള്ള കൃഷി എന്നല്ല നെൽകൃഷി എന്ന് പ്രത്യേകം പറയാതിരിക്കുന്നത് മണ്ണ് ലോബിയെ സഹായിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയാണ്.

രണ്ട് മുതൽ 17 അടിവരെ കളിമണ്ണ് എടുക്കാനുള്ള എൻ. ഒ. സി. യാണ് നൽകുന്നത്. കളിമണ്ണ് വ്യവസായത്തെ സംരക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി ഫലഭൂയിഷ്ഠമായ മേൽമണ്ണ് മാറ്റിവെച്ച് ചെറിയ അളവിൽ മാത്രം കുഴിച്ചെടുത്ത് മാറ്റിവെച്ച മേൽ മണ്ണ് വിരിച്ച് വീണ്ടും കൃഷിയിറക്കുകയെന്ന ശ്രമം പോലുമല്ല നടക്കുന്നത്. തത്വദീക്ഷയില്ലാതെ നടത്തുന്ന ഈ ഖനനരീതി ഭാവിയിൽ. ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷയെ മാത്രമല്ല കുടിവെള്ളത്തിന്റെ ലഭ്യതയെയും ബാധിക്കുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല.

മോണിറ്ററിംഗ് സംവിധാനമില്ല

കളിമണ്ണ് ഖനനത്തിന് അനുമതി കൊടുക്കുന്ന വകുപ്പുകളോ മറ്റ് പ്രാദേശിക സ്ഥാപനങ്ങളോ കളിമണ്ണ് ലോബി നെൽപാടങ്ങളിൽ നടത്തുന്ന കടന്ന് കയറ്റം ശ്രദ്ധിക്കാറില്ല. ദുർബലമായ നിബന്ധനകൾപോലും പാലിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് ഉറപ്പാക്കാനുള്ള സംവിധാനങ്ങളുമില്ല. അതിനാൽ മണ്ണ് ലോബിയാണ് നിയമം ഉണ്ടാക്കുന്നതും നിയന്ത്രിക്കുന്നതും എന്ന അവസ്ഥയാണ്.

നിബന്ധനകൾ ഉണ്ടാവുകയും അത് അപ്പപ്പോൾ പാലിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്താനുള്ള ഒരു സംവിധാനമെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ

കളിമണ്ണെടുത്ത് മുടാതെ കിടക്കുന്ന കുഴികൾ ഉയർത്തുന്ന പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ ഗുരുതരമാണ്. കുഴികൾ നികത്തി കൊള്ളാമെന്ന വാഗ്ദാനവും ഇത് പാലിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് സത്യപ്രസ്താവനക്കൊപ്പം ബാങ്ക് ഗ്യാരണ്ടിയും നൽകണമെന്ന നിബന്ധന മുമ്പുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്ന് ബാങ്ക് ഗ്യാരണ്ടി മാറ്റി 50 രൂപയുടെ മുദ്രപത്രത്തിലെ സത്യവാങ്മൂലമെന്ന ദുർബലമായ ഒരു ചരടിലേക്ക് ഒതുക്കി. ഇതുവരെയും മണ്ണെടുത്ത കുഴികൾ എവിടെയും നികത്താതെ കിടക്കുകയാണ്.

പണവും മദ്യവും കാര്യങ്ങൾ തീരുമാനിക്കുന്നു

പാടത്ത് മണ്ണ് അടിച്ചും കഴിച്ചെടുത്തും കാര്യങ്ങൾ തീരുമാനിക്കുന്നത് ഗുണ്ടാമാഫിയ ലോബിയാണ്. പ്രതിഷേധങ്ങളെ ഗുണ്ടായിസത്തിലൂടെയും പണവും മദ്യവും ഒഴുക്കിയും നേരിടുന്ന വലിയൊരു ലോബിയാണത്. പാടത്ത് മണ്ണ് അടിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് പാർട്ടിക്കാരുടെ എതിർപ്പില്ലാതിരിക്കാൻ പാർട്ടി ഫണ്ടും, സ്വകാര്യ ഫണ്ടുമായി നേതാക്കന്മാരെ കൈയ്യിലെടുക്കുന്ന രീതിയിലാണ് കാര്യങ്ങൾ. എതിർക്കുന്നവരെ പേടിപ്പിച്ചും പോലീസ് സഹായത്തോടെ കള്ളക്കേസിൽ കുടുക്കിയും മദ്യവും പണവും കൊടുത്തും നിശബ്ദരാക്കുന്ന തന്ത്രമാണ് മറ്റൊന്ന്. പരാതികൾക്കാകട്ടെ പലപ്പോഴും അതെഴുതിയ കടലാസിന്റെ വിലപോലും കിട്ടാതെ പോകുമ്പോൾ അവശേഷിക്കുന്ന എതിർപ്പുകൾപ്പോലും വനരോദനങ്ങളായി മാറുകയാണ്. എന്നാൽ ശക്തമായ എതിർപ്പ് ഉയർന്നു വന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം മണ്ണ് ലോബി മുട്ടുമടക്കി മടങ്ങിപ്പോയ കാഴ്ചയുമുണ്ട്.

ഇരുട്ടത്താപ്പ്

തൊഴിലാളി സംഘടനകളും കർഷക സംഘടനകളും ഉള്ളവരാണ് നമ്മുടെ പാർട്ടികളൊക്കെതന്നെ. അതിനാൽ കാര്യങ്ങളെല്ലാം 'ഭദ്രമായി' ചെയ്യാനും ആകുന്നുണ്ട്. വ്യവസായ തൊഴിലാളി സംഘടനകളെകൊണ്ട് കളിമണ്ണ് എടുക്കാൻ അനുവദിക്കണമെന്ന് പ്രസ്താവനയിറക്കിക്കും, മുതലാളിമാരെകൊണ്ട് ഓട്ടു കമ്പനികൾ പൂട്ടിയിടുമെന്ന് പത്രസമ്മേളനത്തിലൂടെ ഭീഷണിയിറക്കും. കർഷക തൊഴിലാളി സംഘടനകളെകൊണ്ട് പാടം കുഴിക്കുന്നതും - നികത്തുന്നതും തടയണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട് ധർണ്ഡനം നടത്തും.

നെൽകൃഷിയിലെ വിവിധ ജോലികൾക്കായി ഉപയോഗിക്കുന്ന ഈ തൊഴിലാളികളിലാകട്ടെ 70 ശതമാനവും സ്ത്രീ തൊഴിലാളികളാണ്. നെൽവയലുകളുടെ മരണം ഈ ദുർബല അസംഘടിതരായ തൊഴിലാളികളുടേയും നാശമാണെന്ന് തിരിച്ചറിയണം.

നെൽകൃഷി ചിലവേറയതാ

വുകയും ഉല്പാദനമുരടിപ്പും കൂടിയായപ്പോൾ കർഷകർ നെൽപ്പാടങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കാൻ നിർബന്ധിതരായി ഇതിനെയാണ് മണ്ണ് ലോബി മുതലെടുത്തത്.

കഷ്ടം സഹിച്ചും ബാങ്ക് ലോണിനടിമപ്പെട്ടും കടകെണിയിലായ നെൽകർഷകനെ രക്ഷിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര സർക്കാരുകൾക്കൊന്നും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇതോടെ കൃഷിഭൂമി കൃഷി ആവശ്യത്തിനല്ല എന്നും, സുസ്ഥിരമായ ഒരു നിക്ഷേപവസ്തുവാണ് എന്നും വന്നു. ഭൂവുടമകളും, പുതിയ തലമുറകളും മറ്റ് ആദായമാർഗ്ഗങ്ങൾ തേടി.

ഭൂമി തരിശിടാനും തുടങ്ങി. ആപൽക്കരമായ ഈ പ്രവണതക്ക് പരിഹാരം കാണാൻ കഴിഞ്ഞാലെ കൃഷിയും നെൽപ്പാടവും രക്ഷപ്പെടു. ഇതു വഴി കാർഷിക കേരളവും ഭക്ഷ്യസുരക്ഷയും പുച്ഛക്ക് ആരാണ് മണി കെട്ടുക?

ഓട്ടുകമ്പനി മുതലാളിമാരുടെ വാദമുഖം

“ജില്ലയിൽ ഖനനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന 70% അതിലധികവും കളിമണ്ണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത് ഇഷ്ടിക നിർമ്മാണത്തിനാണ്. ഇഷ്ടിക നിർമ്മാണത്തിനു ശേഷം വ്യാപകമായ മണലുറ്റം നടക്കുന്നു. ഇവ രണ്ടിനും

ഉപയോഗിക്കുന്ന ഭൂമി വീണ്ടും കൃഷിയോഗ്യമാക്കപ്പെടുന്നില്ല. അവിടങ്ങളിൽ പണിയെടുക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾക്ക് മിനിമം കൂലിയോ മറ്റ് പരിരക്ഷകളോ ലഭിക്കുന്നില്ല. ഇതിനൊക്കെ പുറമെയാണ് വാണിജ്യാവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമി നികത്തൽ, നിർഭാഗ്യവശാൽ ഇങ്ങനെ നാനാവിഭാഗത്തിൽ, യാതൊരു നിയന്ത്രണങ്ങളുമില്ലാതെ, കൃഷിഭൂമി മറ്റാവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കുന്നതിന്റെ പഴിയെല്ലാം ആരോപിക്കപ്പെടുന്നതാകട്ടെ ഓട്ടുവ്യവസായത്തിന്റെ മേലും” ദി സെൻട്രൽ കേരളയിൽ മാനുഫേക്ചുറേഴ്സ് അസോസിയേഷൻ എന്ന സംഘടനയാണ് ഈ വസ്തുതകൾ പറയുന്നത്. ഇതിൽ നിന്ന് ഒരു കാര്യം വ്യക്തമായി, കളിമണ്ണ് വ്യവസായമായ ഓട്ടുകമ്പനികളുടെ പേരിൽ കളിമണ്ണ് ഖനനത്തിന് വാദിക്കുമ്പോഴും ഓട്ടുവ്യവസായത്തെ സംരക്ഷിക്കാനല്ല ഇത് ഉപയോഗിക്കുന്നത് എന്നാണ് ഓട്ടുകമ്പനി ഉടമസ്ഥർ പറയുന്നത്. കളിമണ്ണ് വ്യാപകമായി എടുത്ത് കൊണ്ടുപോയി അമിതലാഭമുണ്ടാക്കുന്ന മധ്യവർത്തികളാണ് പാടങ്ങളെ തകർക്കുന്നത് എന്ന് കൂടിയാണ് ഇവർ പറയുന്നത്. തൊഴിലാളി പ്രേമം ഒരു മന മാത്രമാണ്. ‘കളിമണ്ണിനു വേണ്ടി നെൽപ്പാടങ്ങളെ മാത്രം ആശ്രയിക്കുന്നതിന് പകരം

നമ്മുടെ അണക്കെട്ടുകളിൽ കാലങ്ങളായി ഒഴുകിയെത്തുന്ന മണ്ണ് കളിമണ്ണ് വ്യവസായത്തിനു വേണ്ടി പ്രയോജനപ്പെടുത്തണമെന്നും ‘ഇവർ പറയുന്നു. ഓരോ വ്യവസായയൂണിറ്റും അവർക്ക് സൗകര്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നും, മധ്യവർത്തികൾ മുഖേന കളിമണ്ണ് ശേഖരിക്കുന്നതിനു പകരം, കളിമണ്ണ് ശേഖരമുള്ളതും പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് സാധ്യത കുറഞ്ഞതുമായ സ്ഥലങ്ങൾ കണ്ടെത്തി മധ്യവർത്തികളെ ഒഴിവാക്കി ഓട്ടുവ്യവസായത്തിന് ആവശ്യമായ മണ്ണ് എടുക്കുന്നതിന് അനുവാദം നൽകുകയും കളിമണ്ണ് നീക്കം ചെയ്ത സ്ഥലം വീണ്ടും മേൽമണ്ണ് ഇട്ട് നികത്തി നിലത്തിന്റെ പ്രത്യേകതക്ക് അനുസൃതമായ നെൽകൃഷി ചെയ്യുക എന്നത് ഒരു പരിഹാരമായി ഇവർ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഒന്ന് ഉറപ്പ് ശാസ്ത്രീയമായ പഠനവും അന്വേഷണവും നടത്തി കേരളത്തിന്റെ ഭാവി സുരക്ഷയുടെ വിഷയമായി കണ്ട് ചർച്ചകൾ തുടങ്ങണം. നെല്ലും പതിരും തിരിയണം. കർശനമായ നിയമങ്ങളുണ്ടാകണം. അത് നടപ്പിലാക്കാൻ ഇച്ഛാശക്തിയുള്ള, ദീർഘവീക്ഷണമുള്ള ഭരണ സംവിധാനവും. ഇതിനെ കേരളത്തിലെ നെൽവയലുകളേയും മലയാളികളേയും രക്ഷിക്കാനാവൂ.

കേരളീയം
അറിയിപ്പ്
 കേരളീയം ഈ ലക്കം നെൽക്കൃഷി പ്രത്യേക പതിപ്പാണ്. സ്ഥലപരിമിതിമൂലം സ്ഥിരം പംക്തികളും കഴിഞ്ഞ ലക്കം തുടർച്ചകളും സാധാരണ മാറ്റുകളും ചേർക്കാനായിട്ടില്ല, സഹകരിക്കുക.
അടുത്ത ലക്കങ്ങളിൽ
 എന്റെ കഥ - പ്രസിദ്ധ മോഷ്ടാവ് മണിയൻപിള്ളയുടെ ജീവിതം, പെപ്സി സമരം, ജലയുദ്ധങ്ങൾ തുടരുന്നു, പ്ലാച്ചിമട സമരം അഞ്ചാം വർഷത്തിലേക്ക്, നിലാവറിയൽ - അനുഭവക്കുറിപ്പ്, വിളപ്പിൽശാല മാലിന്യ ഫാക്ടറി, കുരുമല പാറ പൊട്ടിക്കൽ, വളനക്കാട് കണ്ടൽകയറ്റം, വടുതല-ചേരാനല്ലൂർ കുടിയൊഴിപ്പിക്കലിനെതിരെയുള്ള സമരം, ഏലൂർ-എടയാർ മലിനീകരണ പ്രശ്നം, എ.ഡി.ബി. തുടർച്ചകൾ, അതിരപ്പള്ളി-പ്ലാച്ചിമട വാർത്തകൾ, വനഭൂമി, ആദിവാസി ഭൂപ്രശ്നം എന്നിവ പ്രതിക്ഷിക്കുക.
 പത്രാധിപർ

കേരളീയം

വരിസംഖ്യ ഉടൻതന്നെ അയക്കൂ
 കേരളീയം വരിസംഖ്യാനിരക്ക്
 12 ലക്കം 180 രൂപ, 5 വർഷം 1000 രൂപ
 എം.ഒ./ഡിഡി/പി.ഒ./ചെക്ക് അയയ്ക്കുക
കേരളീയം
 കേരളീയം, കൊക്കാലെ, തൃശൂർ-21.
 ഫോൺ : 9388872845, 9447674375